

Til høringsparter

ENERGINET
Elsystemansvar

Energinet
Tonne Kjærsvej 65
DK-7000 Fredericia

+45 70 10 22 44
info@energinet.dk
CVR-nr. 39 31 49 59

Dato:
8. februar 2019

Forfatter:
DHA/DHA

HØRINGSBREV – NATIONALE GENNEMFØRELSESFORANSTALTNINGER UNDER SO GL ARTIKEL 40, STK. 5 – INFORMATIONSDVEKSLING

Energinet sender nationale gennemførelsesforanstaltninger under Kommissionens forordning (EU) 2017/1485 af 2. august 2017 om fastsættelse af retningslinjer for drift af elektricitets-transmissionssystemer (herefter SO GL), vedrørende informationsudveksling i høring.

Foranstaltningerne er vedlagt dette dokument.

1. Baggrund og formål

Denne høring er et led i gennemførelsen af SO GL. SO GL indeholder i Afsnit 2, en række bestemmelser vedrørende dataudveksling, hvoraf nogle medfører, at der fastsættes nationale gennemførelsesforanstaltninger.

Der er udsendt følgende tre dokumenter i høring:

- Informationsudveksling: Kravdokument nr. 1 – Produktion og forbrug
- Informationsudveksling: Kravdokument nr. 2 – Stationsanlæg/net
- Informationsudveksling: Kravdokument nr. 3 – Standarder, protokoller mv.

Yderligere er vedlagt følgende:

- 3 høringskommentarskemaer – ét til hver kravdokument
- Liste over høringsparter
- Specification of IEC 61850_UDKAST (teknisk bilag til orientering, men kommentarer er selvfølgelig velkomne)

Kravene er delt op i tre dokumenter for at bidrage til, at den enkelte aktør nemmest kan finde de relevante krav.

Kravdokument nr. 1 vedrører omfanget af den information, som relevante produktions- og forbrugsanlæg skal udveksle med DSO og TSO, herunder om roller og ansvar.

Kravdokument nr. 2 vedrører omfanget af den information, som relevante stationsanlæg/net skal udveksle med TSO, herunder om kriterier for fastlæggelse af observationsområdet, samt forhold vedrørende netvirksomhedernes udetidsplanlægning.

Kravdokument nr. 3 vedrører metoden for udveksling af realtidsinformation mellem anlæg i elsystemet og DSO og TSO, herunder hvilke standarder og informationsprotokoller, der skal anvendes.

SO GL indebærer, at hjemlen for krav om udveksling af den i Afsnit 2 i SO GL nævnte data flyttes fra elforsyningsloven til SO GL. Denne høring vedrører de områder, hvor der foreslås ændret på omfanget eller metoden for udvekslingen, særligt Teknisk Forskrift 5.8.1 – Måledata til systemdriftsformål. For så vidt angår de områder for dataudveksling, hvor der ikke ændres på praksis som følge af SO GL, er dette ikke udsendt i høring, men skiftet af hjemlen for nuværende praksis/regler vil blive inkluderet i anmeldelsen til Forsyningstilsynet.

Efter behandling af de i høringsperioden indkomne bemærkninger skal de nationale gennemførelsesforanstaltninger anmeldes til Forsyningstilsynet.

2. Retsgrundlag

Det fremgår af artikel 5, stk. 1 i SO GL, at Energinet udarbejder de vilkår, betingelser eller metoder, der er fastlagt ved forordningen. Energinet skal herefter fremsende disse til Forsyningstilsynet til godkendelse, jf. artikel 6, stk. 1 og artikel 6, stk. 4 i SO GL.

Artikel 40, stk. 5, i SO GL bestemmer at TSO'en i samarbejde med DSO'erne og BNB'erne skal fastlægge anvendelsen og omfanget af dataudvekslingen på grundlag af følgende kategorier:

- strukturelle data i henhold til artikel 48 i SO GL
- planlægnings- og prognosedata i henhold til artikel 49 i SO GL
- realtidsdata i henhold til artikel 44, 47 og 50 og
- bestemmelser i henhold til artikel 51, 52 og 53.

SO GL fastlægger nærmere rammer for omfanget af den data der skal udveksles i artikel 41-53. Kravdokument nr. 1 og 2 vedrører omfanget af data der skal udveksles.

Artikel 40, stk. 6, i SO GL indeholder en forpligtelse for alle TSO'er til i fællesskab at aftale fælles organisatoriske krav, roller og ansvarsområder vedrørende dataudveksling. Dette er sket ved "All TSOs' proposal for the Key Organisational Requirements, Roles and Responsibilities (KORRR) relating to Data Exchange in accordance with Article 40 (6) of Commission Regulation (EU) 2017/1485 of 2 August 2017 establishing af Guideline on Electricity Transmission System Operation" (Herefter KORRR). Forsyningstilsynet har ved afgørelse af 18. januar 2019 godkendt KORRR. Forsyningstilsynets afgørelse kan findes på følgende link:

<http://forsyningstilsynet.dk/el/afgoerelser/sekretariatsafgoerelser/oevrige-afgoerelser-og-udmeldinger-fra-sekretariatet/afgoerelse-om-godkendelse-af-faelles-anmeldelse-vedroerende->

[de-centrale-organisatoriske-krav-roller-og-ansvarsomraader-jf-kommissionens-forordning-eu-forordning-20171485-so-gl-artikel-40-stk-6/](#)

Det følger af KORRR artikel 3, stk. 3, at det skal besluttes på nationalt plan, hvorledes informationsudvekslingen skal ske i praksis, f.eks. fra anlæg til DSO og videre til TSO eller direkte fra anlæg til TSO. Endvidere fremgår det heraf, at dette skal godkendes af den nationale regulator. Kravdokument nr. 3 indeholder gennemførelsesforanstaltninger relateret til dette, herunder de nærmere krav vedrørende anvendelse af standarder, protokoller mv.

3. Anvendelse af nye standarder for udveksling af realtidsinformation

Kravdokument nr. 3 indebærer en fornyelse af måden at kommunikere mellem anlæg, DSO og TSO i elsystemet. Ændringerne finder Energinet Elsystemansvar A/S nødvendige for dels at understøtte en større digitalisering, og dermed forbundne økonomiske og forsyningssikkerhedsmæssige gevinster, og dels for at imødegå udfordringer i forhold til IT-sikkerheden.

Energinet Elsystemansvar A/S har siden 2008 samarbejdet med nationale og internationale aktører om udvikling af et sikkert og standardiseret koncept for udveksling af informationer mellem distribuerede fysiske anlæg (fleksibelt forbrug og elproduktion) og elsystemets aktører (primært TSO og DSO).

De retningsgivende samarbejder omkring fremtidens elsystem i Danmark resulterede i 2014 i rapporten Smart Grid i Danmark 2.0, som refererede til EU mandatet M/490 til de europæiske standardiseringsorganisationer om at definere standarder og retningen for sikker og standardiseret informationsudveksling. M/490 arbejdet resulterede i at fastlægge 7 kernestandarder, som skal anvendes før andre internationale standarder vælges. Kravdokument nr. 3 beskriver implementeringen af disse kernestandarder i den danske specifikation for udveksling af information mellem aktører.

De specificerede krav sikrer en fremadrettet interoperabilitet og hæver cybersikkerheden for udveksling af information mellem anlæg og aktører i elsystemet.

Der stilles krav til udveksling af information i specificerede snit. Der stilles således krav til signalnavngivning, informationsmodel, protokol, sikkerhedsløsning og netværk.

Udgangspunktet er, at netvirksomheder og Energinet Elsystemansvar A/S fremadrettet skal hente og udveksle realtidsinformation sikkert med relevante elproducerende anlæg og relevante elforbrugsanlæg i henhold til IEC 61850 standarden.

3.1 Overgangsordningen

Der er i kravdokument nr. 3 fastlagt en overgangsordning, således at anlægsejere og DSO'er får rimelig tid til at implementere de nødvendige ændringer. Overgangsordningen er fastlagt således, at det er de største anlæg (D-anlæg) på transmissionsnettet, der først overgår og herefter

følger de mindre anlæg frem mod en deadline i 2022, se nærmere detaljer i kapitel 7 i kravdokument nr. 3.

For at højne sikkerheden i informationsudvekslingen indeholder de nye krav bestemmelser om anvendelse af certifikater. Energinet Elsystemansvar A/S lægger vægt på, at der skal være mulighed for en automatiseret opdatering af disse sikkerhedscertifikater. Dette skal sikre, at der ikke opstår udfordringer med informationsudvekslingen pga. fejl eller forglemmelser i manuelle processer for certifikatopdatering. Denne løsning er endnu ikke på plads, men forventes etableret inden for fristerne i overgangsordningen.

Såfremt det skulle vise sig, at den automatiske certifikatopdatering ikke er etableret vil fristerne i overgangsordningen blive genovervejet.

Det er vigtigt at overgangen til de nye regler kan ske på en måde, der sikrer de relevante aktører rimelige forhold ved overgangen, og Energinet Elsystemansvar A/S imødeser høringsparternes bemærkninger til overgangsordningen.

3.2 Forhold til balanceansvarlige

Der stilles ikke i forbindelse med disse gennemførelsesforanstaltninger krav til, hvorledes de balanceansvarlige parter kommunikerer med anlæg. Energinet Elsystemansvar A/S anbefaler imidlertid anvendelse af de samme standarder, og arbejder i forbindelse med de tekniske specifikationer også på, at disse understøtter alle aktørers informationsudveksling med anlæg i elsystemet. At de balanceansvarlige er nævnt i den med dette brev udsendte specifikation for IEC 61850, er således ikke en indikation af et krav herom.

4. Samarbejde med BNB'er og DSO'er

De vedlagte kravdokumenter er udarbejdet under hensyntagen til det samarbejde, der har været i de tre nedsatte arbejdsgrupper. Der har været nedsat en arbejdsgruppe relateret til hvert kravdokument, som har diskuteret hhv. omfang og metode for informationsudveksling.

Endvidere har Energinet Elsystemansvar A/S haft et særskilt forløb med DSO'erne omkring hvilke processer, der findes mest hensigtsmæssige, jf. SO GL artikel 40, stk. 7, samt KORRR artikel 3. Der er i dette forløb opnået enighed om hvorledes realtidsinformation skal komme fra anlæg til TSO, og dette er lagt til grund for udformningen af kravdokumenterne.

5. Information vedrørende processen efter høringsperioden

Energinet skal senest 18 måneder efter forordningens ikrafttræden, fremsende forslag til vilkår og betingelser til Forsyningstilsynets godkendelse, jf. SO GL artikel 6, stk. 4, litra b og artikel 192. Denne frist udløber torsdag den 14. marts 2019, og Energinet vil derfor senest på denne dato fremsende de relevante nationale gennemførelsesforanstaltninger til Forsyningstilsynet.

Forsyningstilsynet skal senest seks måneder efter modtagelse af Energinets forslag, træffe afgørelse om disse, jf. SOGL artikel 6, stk. 9.

6. Høringsperioden

De nationale gennemførelsesforanstaltninger udsendes i offentlig høring og distribueres via e-mail i henhold til vedlagte liste over høringsparter.

Høringsudgaven vil også være tilgængelig på www.energinet.dk

Hørings svar bedes fremsendt via e-mail til David Hartz, dha@energinet.dk med kopi til myn-dighed@energinet.dk senest

fredag den 8. marts 2019, kl.16.00.

Eventuelt uddybende spørgsmål til de nationale gennemførelsesforanstaltninger bedes rettet til David Hartz, dha@energinet.dk

De indkomne høringssvar vil blive behandlet og eventuelt indarbejdet i de nationale gennemførelsesforanstaltninger. Det bemærkes, at eventuelle høringssvar vil blive videresendt til Forsyningstilsynet og indarbejdet i høringsnotat, som offentliggøres på www.energinet.dk.

Med venlig hilsen

David Hartz

dha@energinet.dk
Energinet Elsystemansvar A/S